

تاریخ اندیشه سیاسی در غرب

قرن بیستم

دکتر سمانه پولادی

www.ketab.ir

تاریخ اندیشه سیاسی در غرب
 کتاب سوم: قرن بیستم
 دکتر کمال پولادی
 جلد: ابراهیم حقیقی
 شماره نشر ۶۹۳
 چاپ هفتم اسفند ۱۳۸۱ - ۱۰ نسخه، چاپ سعدی
 شماره شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۵-۶۰۰-۶

نشر مرکز: تهران، خیابان دکتر فاطمی، روبه‌روی هتل المپیک، خیابان باباطاهر، شماره‌ی ۸
 تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۷۰۴۶۲-۳
 ۰۲۱-۸۸۹۶۸۰۰
 Email: info@nashr-e-markaz.com

همه‌ی حقوق محفوظ است.
 تکثیر، انتشار، بازنویسی و ترجمه‌ی این اثر یا قسمتی از آن به هر روشی از جمله:
 فتوکپی، الکترونیک، ضبط و ذخیره در سیستم‌های بازیابی و پخش صوتی و تصویری، مجوز
 کتبی و قبلی از ناشر ممنوع است.
 این اثر تحت حمایت «قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان» ایران، قرار دارد.

سرشناسه: پولادی، کمال، ۱۳۴۸-
 عنوان و نام پدیدآور: تاریخ اندیشه سیاسی در غرب / کمال پولادی
 یادداشت: ص.ع. به انگلیسی: Kama Pooládi. A History of Political Thought in the West 20th Century
 کتاب‌نامه: نمایه
 مندرجات: ج. ۱. از سقراط تا ماکیاوولی (یونان باستان و سده‌های میانه). - ج. ۲. از ماکیاوولی تا مارکس. - ج. ۳. قرن بیستم
 موضوع: علوم سیاسی - تاریخ
 رده‌بندی کنگره: ۱۴۸۳ ت ۲ ۸۷ پ / JA ۸۱
 رده‌بندی دیویی: ۳۲۰/۵
 شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۸۱-۳۶۳۴۹ م

فهرست

فصل اول - نخله‌های مارکسیستی در قرن بیستم ۱-۷۸

- فصل ۱- چگونگی ظهور و تکوین نخله‌های مختلف مارکسیستی ۲
- پیشگفتار ۲
- علت تطور مارکسیسم به شاخه‌ها و نخله‌های مختلف ۳
- محورهای عمده اختلاف‌نظر و تشعب در مارکسیسم ۵
- مسئله زیربنا و روبنا و نخله‌های مارکسیستی ۷
- دو برداشت کلی از ماتریالیسم و قوانین آن: رویکرد کلاسیک و رویکرد اومانستی ۸
- رویکرد ساختارگرایانه در مارکسیسم ۱۱
- شاخه‌های اصلی مارکسیسم ۱۱
- فصل ۲- مارکسیسم کلاسیک ۱۳
- مبانی مارکسیسم کلاسیک ۱۳
- انگلس و ماتریالیسم دیالکتیک ۱۵
- کائوتسکی و برداشت ارتدکسی از مارکسیسم ۱۷
- سوسیال‌دموکراسی و استراتژی حزب طبقه کارگر ۲۰
- مارکسیسم کلاسیک و تجدیدنظرطلبی ۲۰
- لنین و گرایش‌های عمل‌گرایی در مارکسیسم ۲۱
- رویکرد رادیکالیستی در مارکسیسم ۲۱
- پیدایش لنینیسم ۲۲
- حزب انقلابیان حرفه‌ای ۲۳

۲۴	انقلاب دایمی
۲۵	امپریالیسم و انقلاب سوسیالیستی
۲۸	یادداشتها
۲۹	فصل ۳- گرایشهای فلسفی و هگلی در مارکسیسم
۲۹	گرایشهای جدید در مارکسیسم
۳۱	۱. مارکسیسم فلسفی
۳۱	لوکاج و مفهوم از خودبیگانگی مارکس
۳۱	از خودبیگانگی و جامعه بورژوازی
۳۳	بعضی مباحث اجتماعی
۳۴	شخصیت‌شناسی
۳۵	۱. شخصیت‌شناسی هرژمونی و سلطه
۳۶	هرژمونی در جامعه
۳۷	جایگاه هرژمونی
۳۸	۲. مارکسیسم انتقادی و مکتب انکفورت
۳۸	نظریه انتقادی
۳۹	هورکهایمر؛ نقد تحصیل‌گشتی و بازگشت به مارکسیسم
۴۰	نقد تحصیل‌گرایی (پوزیتیویسم)
۴۱	بازگشت به پراکسیس و نقد اقتصادشناسی
۴۲	آدورنو؛ دیالکتیک روشنگری و سلطهٔ ابزار
۴۲	دیالکتیک روشنگری
۴۳	صنعت فرهنگ
۴۴	دیالکتیک منفی
۴۴	مارکوزه؛ علائق راستین و علائق کاذب
۴۴	ذات و عرض و خواسته‌های راستین و دروغین
۴۵	عقل سرچشمه نقد
۴۶	عقل و آزادی
۴۷	آزادی و سلطه
۴۷	سلطه و اقتدار
۴۸	جستجوی خرسندی و دیالکتیک تمدن
۴۹	آگاهی کاذب
۴۹	سوسیالیسم به مثابه نظریهٔ خواسته‌های راستین

۵۰	۳. هابرماس؛ بازسازی ماتریالیسم دیالکتیک
۵۰	بازسازی مارکسیسم
۵۱	طرح کلی منظومه فکری هابرماس
۵۳	شناخت و علائق انسانی
۵۴	کنش ارتباطی
۵۵	عقلانیت ارتباطی
۵۷	عقلانی شدن
۵۸	زیست جهان و کنش ارتباطی
۵۹	ایدئال متاخر و بحران مشروعیت
۶۰	اخلاق آسمانی
۶۱	دین و اخلاق
۶۲	حرورۃ
۶۳	یادداشتها
۶۵	فصل ۴- مارکسیسم و بحران اخلاقی-اخترگرایانه
۶۵	گرایشهای اصالت ساخت در بازسازی
۶۶	مکتب اصالت ساخت
۶۷	۱. لویی آلتوسر؛ بازخوانی سرمایه
۶۸	گسست معرفت‌شناسانه
۶۹	پیکره انداموار
۷۱	تعیین‌کنندگی اقتصاد
۷۳	۲. پولانزاس؛ طبقات اجتماعی و دولت
۷۳	قدرت سیاسی و طبقات اجتماعی
۷۴	آشنی دادن ساختار با پراکسیس
۷۴	سلطه سیاسی و هرزمنی ایدئولوژیکی
۷۶	دولت به عنوان عرصه منازعه طبقات
۷۶	وابستگی ساختاری دولت به طبقه
۷۷	به سوی نظریه کثرت‌گرایی
۷۹	گفتار دوم - لیبرالیسم و نظریه‌های مرتبط با لیبرال دموکراسی در قرن بیستم
۸۰	فصل ۵- مبانی نظری لیبرالیسم
۸۰	مقدمه

۸۲	شیوه بررسی لیبرالیسم
۸۳	اجزاء منظومه فکری لیبرالیسم و رابطه آنها با یکدیگر
۸۳	۱. مبانی هستی‌شناختی و فلسفی لیبرالیسم
۸۵	اشاراتی درباره پیشینه تاریخی لیبرالیسم
۸۶	مبانی جهان‌بینی لیبرالی
۸۷	لیبرالیسم و تحصیل‌گرایی (پوزیتیویسم)
۸۸	عقل و امیال
۸۹	جامعه به عنوان وجودی فرضی
۹۰	دها فلسفی عمده در لیبرالیسم
۹۰	۲. آرمان‌های ارزش‌های لیبرالیسم
۹۱	آزادی
۹۳	آزادی سیاسی
۹۴	برهان در فلسفه آزادی
۹۵	مدارا (تساهل) و تقابل
۹۶	۳. نهادها و روش‌های لازم برای تضمین آزادی
۹۷	حاکمیت قانون و محدودیت حکومت
۹۷	تفکیک قوا
۹۸	مالکیت
۹۸	۴. نقد لیبرالیسم
۹۸	محدودیت‌های تاریخی لیبرالیسم
۹۹	تضاد درونی لیبرالیسم
۱۰۰	تناقض درونی نظریه مالکیت
۱۰۱	انسجام و عدم انسجام لیبرالیسم
۱۰۲	یادداشتها
۱۰۳	فصل ۶ - فریدریش هایک؛ برهان جدید در دفاع از لیبرالیسم قدیم
۱۰۱	زندگی و آثار هایک
۱۰۴	احیای لیبرالیسم کلاسیک
۱۰۴	نظم اجتماعی خودانگیخته
۱۰۵	فلسفه شناخت هایک
۱۰۶	نقد عقل‌گرایی مدرن
۱۰۷	نظم طراحی شده و نظم طراحی نشده

۱۰۸	نظم خودانگیخته در جامعه
۱۰۹	منشاء نظم خودجوش در اخلاق و قانون
۱۰۹	نقد اقتصاد متمرکز و طراحی شده
۱۱۰	بازار و نظم خودانگیخته
۱۱۰	مالکیت خصوصی و آزادی
۱۱۱	عدالت توزیعی
۱۱۲	اشاراتی در ارزیابی نظریه هایک
۱۱۳	یادداشتها
۱۱۴	فصل ۷ - لیبرال دموکراسی
۱۱۴	اشاره
۱۱۵	معنی لیبرال دموکراسی
۱۱۶	آمیزش لیبرالیسم و دکتوریسم
۱۱۷	رابطه تاریخی لیبرالیسم و دموکراسی
۱۱۸	اصول لیبرال دموکراسی
۱۱۹	پایه‌های فلسفی لیبرال دموکراسی
۱۲۱	لیبرال دموکراسی و توازن اراده‌ها
۱۲۲	برابری دموکراتیک و برابری اقتصادی
۱۲۳	حکومت قانون و حاکمیت مردم
۱۲۴	یادداشتها
۱۲۵	فصل ۸ - کارل پوپر: نظریه مهندسی اجتماعی تدریجی
۱۲۵	زندگی و آثار پوپر
۱۲۶	طرح کلی نظریه سیاسی پوپر
۱۲۸	۱. مبانی نظریه سیاسی پوپر
۱۲۹	معرفت‌شناسی پوپر
۱۲۹	لغزش‌پذیری در معرفت
۱۳۰	عقل‌گرایی انتقادی
۱۳۰	نقد اندیشه اصالت تاریخ
۱۳۱	۲. جامعه باز و دشمنانش
۱۳۱	جامعه باز و جامعه بسته
۱۳۲	دشمنان جامعه باز

۱۳۳	۳. مهندسی جزء به جزء و تدریجی جامعه
۱۳۳	مهندسی جامعه باز
۱۳۴	سودنگری منفی به عنوان اساس مهندسی جامعه
۱۳۵	ماهیت حکومت مطلوب در جامعه باز
۱۳۶	اشاراتی به نقد اندیشه سیاسی پوپر
۱۳۸	یادداشتها
۱۳۹	فصل ۹- جان رالز: عدالت لیبرالی و نظام لیبرال دموکراسی
۱۴۰	بازسازی فلسفه لیبرالی
۱۴۰	نظری عدالت
۱۴۱	نسخه نخستین
۱۴۲	اصول عدالت
۱۴۳	بسیار برابر در پیشگاه عدالت سیاسی
۱۴۵	اصول عدالت اجتماعی
۱۴۵	لیبرال دموکراسی و آزادی
۱۴۶	عدالت بین المللی
۱۴۷	یادداشتها
۱۴۹	گفتار سوم - نظریه های دموکراسی
۱۵۰	فصل ۱۰- دموکراسی مشارکتی و دموکراسی شورایی
۱۵۰	۱. دموکراسی مشارکتی
۱۵۰	نقد دموکراسی لیبرال
۱۵۱	مشارکت فعال به جای مشارکت منفعل
۱۵۲	رجوع به روسو
۱۵۳	شیوه های مشارکت
۱۵۴	دموکراسی مشارکتی و دموکراسی نمایندگی
۱۵۵	تکیه بر فضیلت مدنی
۱۵۶	۲. دموکراسی شورایی
۱۵۷	مبانی نظری دموکراسی شورایی
۱۵۸	گفت و گوی دموکراتیک به جای جمع رجحانها
۱۵۹	امکان گفت و گو

۱۶۰	تلاش برای رسیدن به اجماع
۱۶۱	یادداشتها
۱۶۲	فصل ۱۱ - هانا آرنت، جمهوری خواهی کلاسیک و دموکراسی شورایی
۱۶۲	زندگی و نوشته‌های آرنت
۱۶۳	وضع بشری
۱۶۴	اجزاء سازنده وضع بشری
۱۶۵	کنش سیاسی و وضع بشری
۱۶۶	تخلیط حوزه عمومی و حوزه خصوصی و وضع بشری
۱۶۷	تمامیت سیاسی (تالیترایسم)
۱۶۸	ریشه‌های تمامیت خواهی
۱۶۹	جمهوری خواهی آرنت
۱۷۰	نقد جمهوری خواهی آرنت
۱۷۱	یادداشتها
۱۷۲	فصل ۱۲ - دموکراسی تک‌سوی
۱۷۳	الف) کثرت‌گرایی کلاسیک
۱۷۳	معنی کثرت‌گرایی
۱۷۴	گروه همسود
۱۷۵	تاریخ و پیشینه کثرت‌گرایی
۱۷۶	محورهای نظریه سیاسی کثرت‌گرایی
۱۷۶	منافع
۱۷۷	قدرت (نیرو)
۱۷۸	دولت در نظریه کثرت‌گرایان
۱۷۹	شواهد تجربی در نقض ادعاهای تکثرت‌گرایان
۱۸۰	ب) کثرت‌گرایی رادیکال و گرایشهای پست‌مدرن
۱۸۱	دموکراسی لیبرال و دموکراسی رادیکال
۱۸۱	قدرت سیاسی و دولت دموکراتیک
۱۸۳	پست‌مدرنیسم و پایه‌های معرفت‌شناختی کثرت‌گرایی رادیکال
۱۸۴	مشروعیت کثرت
۱۸۵	قدرت به مثابه سازنده حقیقت
۱۸۵	سنجش دعوی پست‌مدرنیسم

۱۸۶	دموکراسی انجمنی
۱۸۷	یادداشتها
۱۸۸	فصل ۱۳ - ایزابا برلین: کثرت باوری اخلاقی
۱۸۸	زندگی و آثار برلین
۱۸۹	مبانی فکری ایزابا برلین
۱۸۹	کثرت در برابر وحدت
۱۹۱	کثرت خیرها و ارزشها
۱۹۱	نقد عقل‌گرایی مونیستی
۱۹۲	اگرچه فرهنگی
۱۹۳	کثرت‌گرایی و لیبرالیسم
۱۹۴	شناختن آزادی فردی
۱۹۶	موجبات، یعنی آزادی مثبت و آسیب‌های آن
۱۹۷	نقد نظریه برلین در رابطه مفهوم آزادی مثبت با تمامت‌خواهی
۱۹۸	یادداشتها
۱۹۹	گفتار چهارم - نظریهٔ محاله‌ک
۲۰۰	فصل ۱۴ - محافظه‌کاری
۲۰۱	۱. اندیشه سیاسی محافظه‌کاری
۲۰۱	محافظه‌کاری چیست
۲۰۲	چگونگی دفاع از وضع مستقر
۲۰۳	ادموند بُرک نخستین نظریه‌پرداز محافظه‌کاری
۲۰۵	وجه هویتی محافظه‌کاری
۲۰۶	محافظه‌کاری و لیبرالیسم کلاسیک
۲۰۹	یادداشتها
۲۱۰	فصل ۱۵ - مایکل اوکشات: توجیه‌های نو برای محافظه‌کاری
۲۱۱	شناخت و عمل
۲۱۲	انکار سیاست «عقل‌گرایانه»
۲۱۳	محصولات معیوب عقل‌گرایی
۲۱۴	رفتار بشری و نهادهای مدنی
۲۱۵	رفتار بشری و اجتماع بشری

سیزده

۲۱۶	اجتماع مدنی و آزادی
۲۱۷	سنت نقد عقلانی
۲۱۸	یادداشتها
۲۱۹	نمایه

www.ketab.ir